

ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ РОЗДІЛУ III ФІНАНСОВОГО ПЛАНУ «ВЗАЄМОВІДНОСИНИ З БЮДЖЕТОМ»

Непран А. В., канд. екон. наук, доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Осьмірко І. В., канд. екон. наук, доцент

Харківський національний педагогічний університет

ім. Г. С. Сковороди

Тимченко І. Є., канд. екон. наук, доцент

Харківський університет

Постановка проблеми. Важливим засобом забезпечення своєчасних розрахунків із постачальниками та підрядниками, з фінансово-кредитними організаціями, власними працівниками, служить розробка фінансових планів. Фінансовий план здійснює активний вплив на формування інших розділів бізнес-плану підприємства, усуває можливість диспропорцій у формуванні та використанні грошових коштів, забезпечує ритмічність та безперервність виробничих процесів, зростання ефективності виробництва. У цих умовах особливу актуальність і значимість набуває розробка проблем фінансових планів і балансів, що забезпечують перевірку внутрішньої збалансованості річних та оперативних планів діяльності підприємства з точки зору джере фінансових ресурсів та напрямів їх використання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним та практичним проблемам розробки фінансових планів присвячені праці Л. М. Докієнка [1], В. І. Рудика [2], О. Гонти [3], Н. О. Ковальчук [4], Л. В. Тешевої [5], О. І. Жук [6], Б. А. Засадного [7], О. А. Єрмоленко [8], А. В. Нечипоренко [9] та ін. Як відмічала О. Гонти, О. Кальченко і О. Жур, враховуючи рівень ризикованості фінансове планування виступає одним із дієвих способів зниження фінансових ризиків [3, с. 129]. Характеризуючи об'єктивну необхідність розробки фінансових планів, Ковальчук Н. О., Михайлюк А. В. відмічали, що на даний момент фінансове планування є не просто можливим, а обов'язковим елементом управління [4, с. 254]. У дослідженні Г. В. Ситник визначена структурно-логічної послідовності й зміст основних етапів фінансового планування на підприємстві з допомогою процесного підходу [10, с. 114].

Невирішені складові загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість наукових публікацій, не все коло питань цієї складної проблеми вирішено у повній мірі. У дослідженнях А. В. Нечипоренка [9], Л. В. Тешевої [5], О. І. Жук [6], О. А. Єрмоленко [8] та ін. відсутній порядок розрахунку окремих складових розділів фінансового плану, зокрема розділу «Взаємовідносини із бюджетом». В окремих навчальних роботах допущені грубі помилки при включенні до складу до складу окремих елементів. У роботі Г. Я. Аніловської до складу фінансового плану включається валовий прибуток,

фінансовий результат від операційної діяльності тощо [11, с. 366–367]. Слід зазначити, що за даними фінансового плану прибуток підприємства не визначають, оскільки порядок включення окремих складових фінансового плану не відповідає вимогам податкового законодавства. Крім того, в роботі відсутній порядок розрахунку за розділом «Взаємозв'язки із бюджетом», а вказується лише порядок визначення окремих податків.

Формулювання цілей статті. Метою статті є розробка третього розділу фінансового плану підприємства «Взаємозв'язки із бюджетом» для підприємства на загальній системі оподаткування.

Виклад основного матеріалу досліджень. Фінансовий план є узагальнюючим та завершаючим розділом бізнес-плану виробничо-господарської діяльності підприємства. На підприємствах фінансовий план розробляється у формі балансу доходів та витрат. Для обґрунтування фінансового плану здійснюються розрахунки, що обґрунтовують окремі показники — реалізованої продукції, собівартості, прибутку та його розподіл, амортизаційних відрахувань, кошторис витрат, кредитний план та деякі інші. Баланс доходів та витрат узагальнює результати розрахунків та заповнюється при їх складанні.

Баланс доходів та витрат підприємства складається із наступних розділів: 1. «Доходи і надходження коштів»; 2. «Витрати і відрахування коштів». 3. «Взаємовідносини із бюджетом». 4. «Взаємовідносини із банком». В кожному із розділів передбачаються статті, перелік яких змінюється і доповнюється виходячи із специфіки діяльності підприємств і задач, які вирішуються у плановому періоді.

У третьому розділі «Взаємовідносини із бюджетом» відображаються: платежі в державний та місцеві бюджети — податок на додану вартість, податок на прибуток, єдиний податок, податок на доходи фізичних осіб та ін.); асигнування із бюджету (на фінансування капітальних вкладень, приросту оборотних засобів, дослідні роботи, виплати різниці у цінах, державні дотації тощо).

Перелік податків та зборів встановлено Податковим кодексом України, Митним кодексом України та Законом України «Про державне загальнообов'язкове соціальне страхування».

Розділ «Взаємовідносини із бюджетом» має певну специфіку складання. Розглянемо порядок складання III розділу фінансового плану «Взаємовідносини із бюджетом» для підприємства, яке знаходиться на загальній системі оподаткування. Розрахунок здійснено на прикладі трьох податків — податку на додану вартість, податку на прибуток та податку на доходи фізичних осіб. Вибір цих податків пов'язане із тим, що це фінансові плани розробляють в основному середні та великі підприємствами, які, як правило, є платниками цих основних податків.

Податок на додану вартість. Податок на додану вартість (далі – ПДВ) представляє собою форму вилучення до бюджету приросту доданої вартості суб'єктів господарювання, створеної на усіх стадіях виробництва. Включається у фіксованому розмірі в ціну товару по мірі реалізації товарів та послуг. На

відміну від прямих податків ПДВ встановлюється у фіксованих розмірах і не залежить від величини фактичної собівартості продукції.

Розрахунок планового обсягу ПДВ здійснюється виходячи з обсягу реалізації товарів та порядку їх оподаткування. Якщо номенклатура товарів, оподатковуваних, складає значну кількість, ПДВ при плануванні розраховується на основі середніх цін і ставок, що склалися за минулий період.

Основні положення щодо визначення планового ПДВ наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Основні положення щодо визначення обсягу ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету

Показник	Характеристика	Норма ПКУ
Звітний податковий період	Календарний місяць	п. 203.1 ПКУ
Термін подачі податкової звітності	На протязі 20 календарних днів після закінчення звітного місяця	п. 203.2 ПКУ
Термін сплати податку	Протягом 10 календарних днів після закінчення строку подання декларації	п. 57.1 ПКУ
Податкові зобов'язання із ПДВ з постачання товарів/ послуг визначена	Визначається методом першої події: – або дата отримання коштів від покупця; – або дата відвантаження товарів фактичного виконання послуг.	п. 187.1 ПКУ
операція по ввезенню товарів на митну територію України	Дата подання митної декларації для митного оформлення	п. 187.8 ПКУ
Сплатити ПДВ при імпорті	До дня або в день подання митної декларації	п. 206.1 ПКУ
Сума ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету	Визначається як різниця між сумою податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду та сумою податкового кредиту такого звітного (податкового) періоду	п. 200.1 ПКУ
Ставка податку, %	20	п. 193.1 ПКУ

Джерело: складено автором.

Для розрахунку планового величини ПДВ, що сплачується підприємством до бюджету, необхідно обчислити податкове зобов'язання та податковий кредит.

Даними для розрахунку ПДВ, що підлягає сплаті до державного бюджету, є: план з виробництва та реалізації продукції; план собівартості продукції (кошторис витрат); план з матеріально-технічного постачання; план з капітальних вкладень. Розрахунок податку на додану вартість, що підлягає до державного бюджету, визначається наступним чином (табл. 2).

Внесемо ряд пояснень. Оскільки перерахування суми ПДВ здійснюється протягом 30 календарних днів після закінчення податкового податкового періоду (місяця), то суми нарахованого ПДВ сплачується платником податку у

Таблиця 2

Розрахунок податку на додану вартість, які підлягає сплаті до бюджету у 2025 р.

	Місяці											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Обсяг реалізованої продукції, тис. грн	4320,9	4396,6	4494,6	4534,3	4646,8	4556,0	4718,6	4788,1	4851,5	4963,5	4994,9	5042,0
<i>Виріб А</i>												
відвантажено, тис. грн	2547,5	2615,4	2652,3	2684,9	2754,1	2657,9	2812,4	2865,3	2895,3	2985,1	2986,1	3014,6
отримано кошти, тис. грн	2547,5	2615,4	2652,3	2684,9	2754,1	2657,9	2812,4	2865,3	2895,3	2985,1	2986,1	3014,6
погашення заборгованості за відвантажені товари в попередньому періоді, тис. грн	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
залишок заборгованості, тис. грн	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Виріб Б</i>												
відвантажено, тис. грн	3546,8	3562,4	3684,5	3698,7	3785,4	3796,2	3812,4	3845,6	3912,3	3956,7	4017,5	4054,8
отримано кошти, тис. грн	1773,4	1781,2	1842,2	1849,3	1892,7	1898,1	1906,2	1922,8	1956,1	1978,3	2008,7	2027,4
погашення заборгованості за відвантажені товари в попередньому періоді, тис. грн	-	1773,4	1781,2	1842,2	1849,3	1892,7	1898,1	1906,2	1922,8	1956,1	1978,3	2008,7
залишок заборгованості, тис. грн	1773,4	1781,2	5	5	1892,7	1898,1	1906,2	1922,8	5	5	5	2027,4
Операції, що підлягають оподаткуванню ПДВ, тис. грн	6094,3	6177,8	6336,8	6383,6	6539,5	6454,1	6624,8	6710,9	6807,6	6941,8	7003,6	7069,4
Податкове зобов'язання — всього	1218,8	1235,5	1267,4	1276,7	1307,9	1290,9	1324,9	1342,2	1361,5	1388,3	1400,7	1413,9
Грошові витрати на виробництво продукції — всього												
В тому числі:												
матеріальні витрати	2843,6	2637,3	2894,8	2647,5	2989,3	2973,4	3214	3278,4	3432,7	3359,4	3677,3	3758,2
інші витрати	125,5	130,4	142,1	153,6	165,4	169,4	175,6	184,2	196,2	184,6	193,8	201,1
придбання обладнання, техніки	—	—	319,5	—	—	—	—	—	—	1063,7	—	—
Витрати, що підлягають оподаткуванню ПДВ, тис. грн	2969,1	2767,7	3356,4	2801,1	3154,7	3142,8	3389,6	3462,6	3628,9	4607,7	3871,1	3959,3
Податковий кредит, тис. грн	593,8	553,5	671,3	560,2	630,9	628,6	677,9	692,5	725,8	921,5	774,2	791,9
ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету, тис. грн	625,0	682,0	596,1	716,5	677,0	662,3	647,0	649,7	635,7	466,8	626,5	622,0
Сума сплаченого ПДВ, тис. грн	605,4	625,0	682,0	596,1	716,5	677,0	662,3	647,0	649,7	635,7	466,8	626,5

Джерело: розраховано автором.

кінці наступного місяця (за винятком лютого). Так, наприклад, у лютому сума ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету, становила 682 тис. грн, а сплачуватися ПДВ буде у березні (зокрема, до 20 березня — подання звітності, а сплата — через 10 днів, тобто до 30 березня). Аналогічним чином обчислюються дані за інші місяці. Лише за січень (605,4 тис. грн) визначається за даними попереднього місяця, тобто за грудень 2024 р.

При визначенні податкового кредиту враховуються операції з придбання товарно-матеріальних цінностей (сировини, матеріалів, палива, напівфабрикатів, обладнання тощо), до складу яких включено ПДВ. Звісно, якщо підприємство купує виробничі запаси у неплатника ПДВ, тоді ці суми враховуються при визначенні податкового кредиту. У випадку здійснення експортних або імпорتنих операцій порядок розрахунку ПДВ підлягає корегуванню.

Податок на доходи фізичних осіб. Заробітна плата є одним із важливих елементів витрат суб'єктів господарювання будь-яких видів економічної діяльності. На фонд заробітної плати згідно з діючого податкового законодавства утримують податок на доходи фізичних осіб, військовий збір та єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Податок на додану вартість (далі — ПДВО) — загальнодержавний податок, що сплачується з чистого сукупного доходу фізичної особи, що є резидентом, або особи-нерезидента, яка одержує визначену частку доходу на території іншої держави. Порядок оподаткування ПДФО визначено розділом IV Податкового кодексу України (далі — ПКУ). Основні характеристики ПДФО для розробки фінансового плану наведені в табл. 3.

Таблиця 3

Основні положення щодо визначення обсягу податку на доходи фізичних осіб

Показник	Характеристика	Норма ПКУ
Термін сплати	Під час виплати оподаткованого доходу єдиним платіжним документом	п. 168.1.21 ПКУ
Ставка ПДФО, %	18	п. 167.1 ПКУ
Військовий збір, %	1,5	п. 1.3 п. 16 ¹ підрозділу 10 розділу XX ПКУ
Ставка збору на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ), %	22	п. 5 ст. 8 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнодержавне соціальне страхування»

Джерело: складено автором.

Джерелами розрахунку ПДФО є кошторис витрат за статтею «Заробітна плата». Розрахунок ПДФО, військового збору та ЄСВ залежить від прийнятого терміну видачі заробітної плати. У нашому прикладі заробітна плата за звітний місяць видається двічі — до 17 числа поточного місяця (аванс) та до 4-го числа

наступного місяця. Наприклад, згідно кошторисом витрат за березень фонд заробітної плати складе 486,8 тис. грн, а за квітень — 652,7 тис. грн. В той час у квітні буде виплачено 50 % заробітної плати за березень (243,4 тис. грн) та 50 % квітень — 326,4 тис. грн. Таким чином, розмір виплаченої заробітної плати за квітень складе 569,8 тис. грн (243,4 + 326,3 = 569,8). Аналогічно визначалися розмір виплаченої заробітної плати за інші періоди (табл. 4).

Таблиця 4

Визначення податку на доходи фізичних осіб, що підлягає сплаті до державного бюджету

Показники	Місяці					
	1	2	3	4	5	6
Виплата заробітної плати	465,4	458,1	476,3	569,8	649,3	660,1
Збір на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (22 %)	99,1	102,5	107,1	143,6	142,1	148,3
ПДФО (18 %)	83,8	82,5	85,7	102,6	116,9	118,8
Військовий збір (5%)	23,3	22,9	23,8	28,5	32,5	33,0
Всього податків із заробітної плати	206,2	207,9	216,6	274,7	291,5	300,1
Показники	Місяці					
	7	8	9	10	11	12
Виплата заробітної плати	689,8	709,0	737,5	774,0	790,3	803,8
Збір на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (22 %)	155,2	156,8	167,8	172,8	174,9	178,8
ПДФО (18 %)	124,2	127,6	132,8	139,3	142,2	144,7
Військовий збір (5%) ¹	34,5	35,4	36,9	38,7	39,5	40,2
Всього податків із заробітної плати	313,9	319,8	337,5	350,8	356,6	363,7

Джерело: розраховано автором

¹ Відповідно до Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану» ставка підвищена до 5 %.

На основі розміру виплаченої заробітної плати визначалися ставки основних податків — ПДФО, військового збору та ЄСВ. Загальний розмір сплачених за місяць податків із заробітної плати визначався як сума ЄСВ, ПДФО та військового збору.

Податок на прибуток. Податок на прибуток представляє собою прямий податок, що сплачується підприємствами з прибутку, отриманого в результаті реалізації продукції, основних фондів, іншого майна підприємства, надання послуг, позареалізаційних та орендних операцій. В Україні податок на прибуток — загальнодержавний податок, що сплачується усіма підприємствами та організаціями. Підприємства, що перебувають на загальній системі оподаткування, сплачують податок на прибуток згідно з розд. III ПКУ.

Основні положення щодо визначення податку на прибутку для цілей фінансового планування наведено в табл. 5.

Таблиця 5

**Основні положення щодо визначення обсягу податку на прибуток,
що підлягає сплаті до бюджету**

Показник	Характеристика	Норма ПКУ
Звітний податковий період	Квартал півріччя три квартали рік	п. 137.4 ПКУ
Подання податкової звітності	Впродовж 40 днів, наступних за звітним кварталом	ст. 137
Термін сплати	Впродовж 10 календарних днів, наступних за останнім днем подання декларації	п. 57.1 ПКУ
Ставка податку, %	18	ст. 136 ПКУ

Джерело: розраховано автором.

Так, періоди сплати податку звичайного платника податку на прибуток за 2024 р. наведені в табл. 6.

Таблиця 6

Графік подання податкової звітності та сплати податку на прибуток у 2024 р.

Квартали	Дата подання податкової декларації	Дата сплати
I	10.05.2024	20.05.2024
II	9.08.2024	19.08.2024
III	11.11.2024	19.11.2024
IV	10.02.2025	20.02.2025

Джерело: складено на основі ПКУ.

Для складання фінансового плану має суттєве значення місяць плати, а не конкретний день. Точна дата сплати податку використовується при складанні оперативних планів.

Сума податку на прибуток визначається наступним чином:

$$\text{Податок на прибуток} = \left(\text{Фінансовий результат} \pm \text{Різниці} \right) \times 18\%. \quad (1)$$

Джерелами даних для розрахунку є план собівартості продукції, кошторис адміністративних витрат та витрат на збут.

Розрахунок суми сплати податку на прибуток наведено в табл. 7.

Таблиця 7

Визначення податку на прибуток, що підлягає сплаті до державного бюджету

Показники	Місяці					
	1	2	3	4	5	6
Дохід від реалізації продукції, тис. грн	4320,9	4396,6	4494,6	4534,3	4646,8	4556,0
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	2854,2	2921,7	3009,1	3044,9	3144,9	3063,9
Інші операційні доходи, тис. грн	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5
Адміністративні витрати, тис. грн	866,5	866,5	866,5	866,5	866,5	866,5
Витрати на збут, тис. грн	258,6	258,6	258,6	258,6	258,6	258,6
Прибуток до оподаткування, тис. грн			1089,3			1145,6
Податок на прибуток, тис. грн			196,1			206,2
Сплата податку на прибуток до бюджету, тис. грн		175,4			196,1	

Продовження табл. 7

Показники	Місяці					
	1	2	3	4	5	6
Дохід від реалізації продукції, тис. грн	4718,6	4788,1	4851,5	4963,5	4994,9	5042,0
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	3208,9	3270,9	3327,3	3427,3	3455,3	3497,4
Інші операційні доходи, тис. грн	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5
Адміністративні витрати, тис. грн	866,5	866,5	866,5	866,5	866,5	866,5
Витрати на збут, тис. грн	258,6	258,6	258,6	258,6	258,6	258,6
Прибуток до оподаткування, тис. грн			1213,3			1282,5
Податок на прибуток, тис. грн			218,4			230,9
Сплата податку на прибуток до бюджету, тис. грн		206,2			218,4	

Джерело: розраховано автором.

Розглянемо порядок розрахунку та сплати податку на прибуток за I квартал. Сума податку на прибуток склала за I квартал 1089,3 тис. грн. Сума податку на прибуток становитиме 196,1 тис. грн ($1089,3 \cdot 18 : 100 = 196,1$). Цей податок буде сплачено у квітні (196,1). Аналогічно обчислювалися суми і за інші квартали. Сума податку на прибуток в розмірі 175,4 тис. грн за II квартал визначалась наступним чином: прибуток IV квартал попереднього звітного періоду множився на ставку податку (18 %). Термін сплати податку — лютий планового року. Так, за IV квартал 2023 р. прибуток склав 974,4 тис. грн, сума податку 174,4 тис. грн ($974,4 \cdot 18 : 100 = 175,4$), який буде сплачено у лютому.

Після визначення суми окремих податків та зборів складається III розділ фінансового плану «Взаємовідносини із бюджетом» (табл. 8).

Таблиця 8

Заповнення III розділу фінансового плану «Взаємовідносини із державним бюджетом»

Показники	Місяці					
	1	2	3	4	5	6
Податок на додану вартість, тис. грн	605,4	625,0	682,0	596,1	716,5	677,0
ПДФО, тис. грн	83,8	82,5	85,7	102,6	116,9	118,8
Військовий збір, тис. грн	23,3	22,9	23,8	28,5	32,5	33,0
ЄСВ, тис. грн	99,1	102,5	107,1	143,6	142,1	148,3
Податок на прибуток, тис. грн	–	175,4	–	–	196,1	–
Разом податків та зборів, тис. грн	811,6	1008,3	898,6	870,8	1204,1	977,1
Показники	Місяці					
	7	8	9	10	11	12
Податок на додану вартість, тис. грн	662,3	647,0	649,7	635,7	466,8	626,5
ПДФО, тис. грн	124,2	127,6	132,8	139,3	142,2	144,7
Військовий збір, тис. грн	34,5	35,4	36,9	38,7	39,5	40,2
ЄСВ	155,2	156,8	167,8	172,8	174,9	178,8
Податок на прибуток, тис. грн	–	206,2	–	–	218,4	–
Разом податків та зборів, тис. грн	976,2	1173,0	987,2	986,5	1041,8	990,2

Джерело: розраховано автором.

Наведені дані заносяться до III розділу фінансового плану «Взаємозв'язки із бюджетом».

Висновки. Розроблено порядок складання III розділу фінансового плану «Взаємозв'язки із бюджетом». На прикладі трьох основних податків (податку на прибуток, податку на додану вартість та податків на заробітну плату) показано методику розрахунку основних показників даного розділу. Застосування даного порядку розрахунку дозволить підвищити на підприємствах рівень складання фінансового плану, точніше визначати величину видаткової частини балансу доходів та видатків. В результаті покращиться рівень збалансованості фінансових планів підприємств.

Перелік посилань

1. Докієнко Л. М. Фінансове планування та аналіз на підприємстві: сучасні глобальні тренди та перспективи розвитку. *Підприємництво та інновації*. 2021. Вип. 16. С. 51–58.
2. Рудика В. І., Шпірна Д.С. Формування системи фінансового планування і прогнозування на підприємстві. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 33. С. 307–316.
3. Гонта О., Кальченко О., Жук О. Фінансове планування на підприємствах реального сектору економіки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2017. № 4. С. 128-133.
4. Ковальчук Н. О., Михайлюк А. В. Фінансове планування в компанії. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 1. С. 23-27.
5. Тешева Л. В., Хохлов М. П., Петрова І. М. Роль фінансового планування в сучасних умовах господарювання. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 23. С. 314–320.
6. Жук О. І., Томашевська А. В., Боришкевич І. І. Фінансове планування суб'єктів бізнесу в системі фінансового менеджменту. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2022. Вип. 18(2). С. 103-112.
7. Засадний Б. А., Ткаченко А. В. Система бюджетування як провідна ланка фінансового планування бізнес-процесів підприємства *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2021. Вип. 35. С. 33-37.
8. Єрмоленко О. А., Григоренко К. О. Фінансове планування в умовах невизначеності. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2015. Вип. 50. С. 230-232.
9. Нечипоренко А. В., Стабіас С. М. Фінансове планування та прогнозування в системі управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2022. № 10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2022_10_19.
10. Ситник Г. В. Структурно-логічна послідовність фінансового планування на основі процесно-орієнтованого підходу. *Фінанси України*. 2014. № 8. С. 112–126.
11. Фінанси підприємств: навч. посібник / за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б. Висоцької. Львів: ЛьвДУВС, 2018. С. 352–389.

References

1. Dokiienko, L. M. (2021), Financial planning and analysis at the enterprise: current global trends and development prospects [Finansove planuvannia ta analiz na pidpriemstvi: suchasni hlobal'ni trendy ta perspektyvy rozvytku], *Entrepreneurship and Innovation*, No. 16, P. 51–58.
2. Rudyka, V. I., Shpirna, D.S. (2019), Formation of a financial planning and forecasting system at the enterprise [Formuvannia systemy finansovoho planuvannia i prohnozuvannia na pidpriemstvi], *Market infrastructure*, № 33, P. 307–316.
3. Honta, O., Kal'chenko, O., Zhuk, O. (2017), Financial planning at enterprises in the real sector of the economy [Finansove planuvannia na pidpriemstvakh real'noho sektoru ekonomiky], *Problems and prospects of economics and management*, No. 4, P. 128-133.
4. Koval'chuk, N. O., Mykhajliuk, A. V. (2019), Financial planning in the company [Finansove planuvannia v kompanii], *Bulletin of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, No. 1.P. 23-27.
5. Tiesheva, L. V., Khokhlov, M. P., Petrova, I. M. (2018), The role of financial planning in modern business conditions [Rol finansovoho planuvannia v suchasnykh umovakh hospodariuvannia], *Global and national economic problems*, No. 23, P. 314–320. [Ukraine].
6. Zhuk, O. I., Tomashevs'ka, A. V., Boryshkevych, I. I. (2022), Financial planning of business entities in the financial management system [Finansove planuvannia sub'iektiv biznesu v systemi finansovoho menedzhmentu], *Current problems of economic development of the region*, No. 18(2), P. 103-112.
7. Zasadnyj, B. A., Tkachenko, A. V. (2021), Budgeting system as a leading link in financial planning of enterprise business processes [Systema biudzhetuvannia iak providna lanka finansovoho planuvannia biznes-protsesiv pidpriemstva]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: International Economic Relations and World Economy*, No. 35, P. 33-37. [Ukraine].
8. Yermolenko, O. A., Hryhorenko, K. O. (2015), Financial planning in uncertain times [Finansove planuvannia v umovakh nevyznachenosti], *Bulletin of Transport and Industry Economics*, No. 50, P. 230-232. [Ukraine].
9. Nechyporenko, A. V., Stabias, S. M. (2022), Financial planning and forecasting in the enterprise management system [Finansove planuvannia ta prohnozuvannia v systemi upravlinnia pidpriemstvom], *Efficient economy*, No. 10, URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2022_10_19.
10. Sytnyk, H. V. (2014), Structural and logical sequence of financial planning based on a process-oriented approach [Strukturno-lohichna poslidovnist' finansovoho planuvannia na osnovi protsesno-orientovanoho pidkhodu], *Finance of Ukraine*, No. 8, P. 112–126. [Ukraine].
11. *Finansy pidpriemstv: navch. posibnyk / za red. H. Ya. Anilovs'koi, I. B. Vysots'koi*. L'viv: L'vDUVS, 2018, P. 352–389. [Ukraine].

РЕФЕРАТИ ABSTRACTS

УДК 336.64; JEL Classification: M11

Непран А. В., Осьмірко І.В., Тимченко І.Є. ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ РОЗДІЛУ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУ «ВЗАЄМОВІДНОСИНИ З БЮДЖЕТОМ»

Мета – розробка третього розділу фінансового плану підприємства «Взаємозв'язки із бюджетом» для підприємства на загальній системі оподаткування. *Методика дослідження*. Для досягнення поставленої мети у дослідженнях були використані такі загальнонаукові та спеціальні методи і прийоми дослідження: методи узагальнення та абстрагування — для визначення порядку розробки фінансового плану. *Результати*. У третьому розділі «Взаємовідносини із бюджетом» відображаються: платежі в державний та місцеві бюджети — податок на додану вартість, податок на прибуток, єдиний податок, податок на доходи фізичних осіб та ін.); асигнування із бюджету (на фінансування капітальних вкладень, приросту оборотних засобів, дослідні роботи, виплати різниці у цінах, державні дотації тощо. На прикладі підприємства – звичайного платника податку наведено порядок розрахунку кожного із трьох основних податків. Суми, які сплачуються до бюджету, обчислювалися на основі планів з прибутку, кошторису витрат, а також з урахуванням термінів сплати податків відповідно до податкового законодавства. Так, наприклад, податок на прибуток за I квартал звітного року в розмірі 196,1 тис. грн сплачується у травні (до 30-го числа) звітного року. Такий порядок розрахунків забезпечує відносну точність встановлення суми податків та зборів порівняно із традиційними методами, які припускають дуже великі помилки при розрахунках. *Практична значущість*. Порядок розрахунку III розділу фінансового плану може використовуватися на як основа для складання балансу доходів та видатків підприємства.

Ключові слова: фінансовий план, податок на доходи фізичний осіб, податок на прибуток, податок на доходи фізичних осіб.

UDC 336.64; JEL Classification: M11

Непран А., Ос'мірко І., Тимченко І. FEATURES OF COMPILING THE SECTION OF THE FINANCIAL PLAN "RELATIONSHIPS WITH THE BUDGET"

The goal is to develop the third section of the financial plan of the enterprise "Interrelationships with the budget" for the enterprise on the general taxation system. *Research methodology*. To achieve the goal, the following general scientific and special research methods and techniques were used in the research: methods of generalization and abstraction - to determine the procedure for developing a financial plan. *The results*. The third section "Relationships with the budget" displays: payments to the state and local budgets - value added tax, income tax, single tax, personal income tax, etc.); appropriations from the budget (to finance capital investments, increase in working capital, research work, payment of price differences, state subsidies, etc. The procedure for calculating each of the three main

taxes is given on the example of an enterprise - a regular tax payer. The amounts paid to the budget were calculated on the basis of profit plans, cost estimates, as well as taking into account the tax payment terms in accordance with tax legislation, for example, the income tax for the first quarter of the reporting year in the amount of UAH 196.1 thousand is paid in May (until the 30th) This procedure of calculations provides relative accuracy in determining the amount of taxes and fees compared to traditional methods, which assume very large errors in calculations. **Practical significance.** The calculation procedure of Section III of the financial plan can be used as a basis for drawing up the balance of income and expenses of the enterprise.

Key words: financial plan, personal income tax, income tax, personal income tax.

Відомості про авторів / About the Authors

Непран Андрій Володимирович – канд. екон. наук, доцент, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, доцент кафедри економіки і підприємництва, м. Харків, Україна; e-mail: nepranxtei@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8329-7123/> Моб. 0975460122.

Осьмірко Інна Володимирівна - канд. екон. наук, доцент кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди, Україна; e-mail: osmirko@gmail.com; orcid.org/0000-0002-7967-8230. тел. 0506050684.

Тимченко Ірина Євгеніївна – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту Харківського університету. пр. Космонавтів, 186, м. Харків, Україна; e-mail: nepranxtei@gmail.com. Моб. 068-59-02-268

Nepran Andrey Vladimirovich – Candidate of Science (Economics), Associate Professor, Kharkiv National Automobile and Highway University, Associate Professor, Department of Economics and Entrepreneurship, Kharkiv, Ukraine.

Inna Os'mirko - Candidate of Science (Economics), Associate Professor of the Department of Economic Theory, Finance and Accounting of Kharkiv National Pedagogical University named after H.S. Skovorody, Ukraine; e-mail: osmirko@gmail.com; orcid.org/0000-0002-7967-8230. tel.: 0506050684.

Timchenko Irina Evgenievna – Candidate of Science (Economics), Associate Professor, Kharkiv University, Associate Professor, Department of Financial, Accounting and Auditing, Kharkiv, Ukraine.